

R A P O R T
privind ajutoarele de stat acordate în România în perioada 2009-2011
(Rezumat)

Prezentul Raport, document destinat asigurării transparenței în materia ajutorului de stat, a fost întocmit pe baza datelor și informațiilor transmise de către toți furnizorii de ajutor de stat – autorități publice centrale și locale – precum și de organisme care administrează surse ale statului sau ale colectivităților locale, în număr de cca. 250 de furnizori, ale căror raportări au fost centralizate pe sectoare de activitate, pe obiective ale ajutoarelor de stat și pe natura măsurilor acordate, pentru a permite o analiză completă nu numai a evoluției ajutoarelor de stat dar și a domeniilor beneficiare de ajutor.

Spre deosebire de Scoreboard-ul ajutoarelor de stat, publicat de către Comisia Europeană, Raportul anual tratează ajutoarele de stat acordate în toate sectoarele economice, inclusiv sectorul serviciilor de interes economic general, precum și ajutoarele de minimis acordate agenților economici în cadrul unor scheme de ajutor, fie individual. Raportul conține de asemenea, și informații dedicate măsurilor de ajutor de stat acordate în baza Cadrului Temporal în contextul crizei economico-financiare actuale.

Ajutorul de stat național (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, compensările pentru SIEG, ajutoarele de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporal de criză) exprimat în lei prețuri constante 2008 (considerat an de bază), înregistrează cea mai mică valoare în anul 2009, nu numai din perioada analizată în prezentul raport, ci din toată perioada de după aderare. Începând cu anul 2010 se înregistrează o creștere a ajutorului de stat național.

Ponderea în PIB a ajutorului de stat național din anul 2009 de 0,15% crește până la 0,21% din PIB în anul 2011, creștere datorată în special ajutoarelor de stat acordate pentru obiective regionale și mediu.

Ajutorul de stat identificat la nivel național

	2008	2009	2010	2011
Ajutorul de stat național exprimat în:				
Mii Lei prețuri curente (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG*, ajutoarele de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporal)	973.890,96	757.828,77	816.966,09	1.210.682,34
Mii Euro **	264.450,26	178.847,09	194.058,31	285.679,78
Mii Lei prețuri constante 2008***	973.890,96	727.282,89	739.335,83	1.013.971,81
Dinamica %	100,00	74,68	75,92	104,12
Ponderea ajutorului de stat național în PIB % (exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoarele de minimis și ajutorul de stat acordat în baza Cadrului Temporal)	0,19	0,15	0,16	0,21

* SIEG – servicii de interes economic general

** calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa INSSE;

*** s-a utilizat deflatorul PIB pentru transformarea în prețuri constante 2008, sursa INSSE (deflator PIB anul 2008=100%; 2009=104,2%; 2010=110,5%; 2011=119,4%);

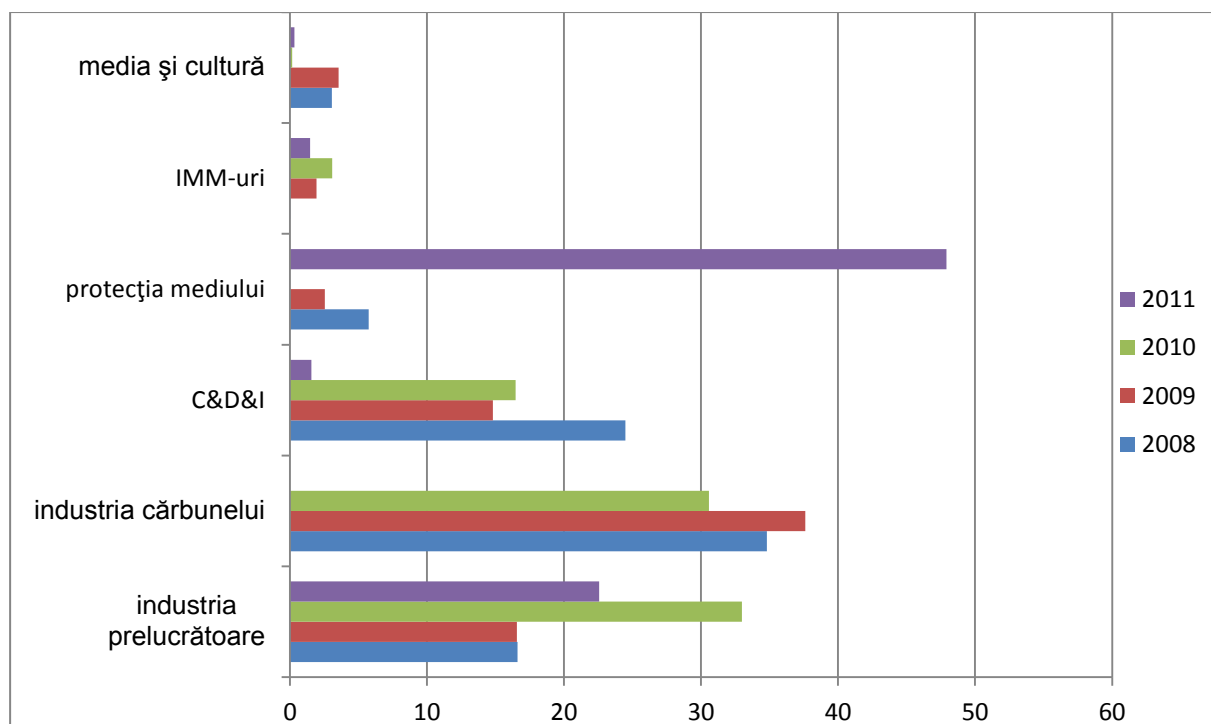
Comparativ cu celelalte state membre ale Uniunii Europene, România a acordat în anul 2011 ajutoare de stat de aproximativ de 7 ori mai puțin decât media UE-27, ajutoarele de stat acordate în acest an în România reprezentând 0,53% din totalul ajutoarelor acordate la nivelul întregii Uniuni Europene. Pentru comparație, menționăm faptul că Franța a acordat ajutoare ce reprezintă aproape 20% din totalul ajutoarelor acordate la nivelul UE iar Germania a acordat 23,5%. Între țările cu un nivel al PIB-ului real pe cap de locuitor apropiat de cel înregistrat în România (Polonia, Ungaria, Cehia, Slovenia, Bulgaria), țara noastră se situează pe ultimile locuri în ceea ce privește nivelul ajutorului de stat național.

Din analiza ajutorului de stat pe **domenii beneficiare**, a rezultat că în anul 2011 cea mai mare pondere este deținută de ajutoarele de stat acordate pentru protecția mediului, de 47,90%, urmată de cea a ajutoarelor acordate industriei prelucrătoare, de 22,55%. Celelalte ajutoare (ajutoarele de stat acordate pentru cercetare, dezvoltare și inovare, ajutoarele pentru IMM-uri, cele pentru media și cultură precum și ajutoarele pentru industria cărbunelui) au ponderi mult mai mici, chiar egale cu zero în cazul ajutoarelor pentru industria cărbunelui.

Ajutoarele pentru mediu au înregistrat o creștere semnificativă urmare implementării „schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă” (H.G. nr.1215/2009).

Ponderea mare a ajutorului acordat industriei prelucrătoare s-a datorat promovării de către furnizorii de ajutor de stat a unui număr important de scheme de ajutor de stat cu obiectiv dezvoltare regională, beneficiarii fiind în număr mare din domeniul industriei prelucrătoare. Cele mai importante ajutoare de stat regionale acordate pentru industria prelucrătoare au fost raportate de către Ministerul Finanțelor Publice, Administrația Fondului pentru Mediu și Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri, iar dintre cei mai importanți beneficiari enumerăm S.C. Ford România S.A., S.C. Pirelli Tyres Romania S.R.L. Slatina, jud. Olt, S.C. Aaylex Prod SRL Buzău, S.C. Premium Aerotec S.R.L Ghimbav Brașov, S.C. Lufkin Industries Ariceștii Rahtivani Prahova, S.C. Remar S.A. Pașcani, jud. Iași etc.

Evoluția structurii ajutorului de stat național pe principalele domenii beneficiare*

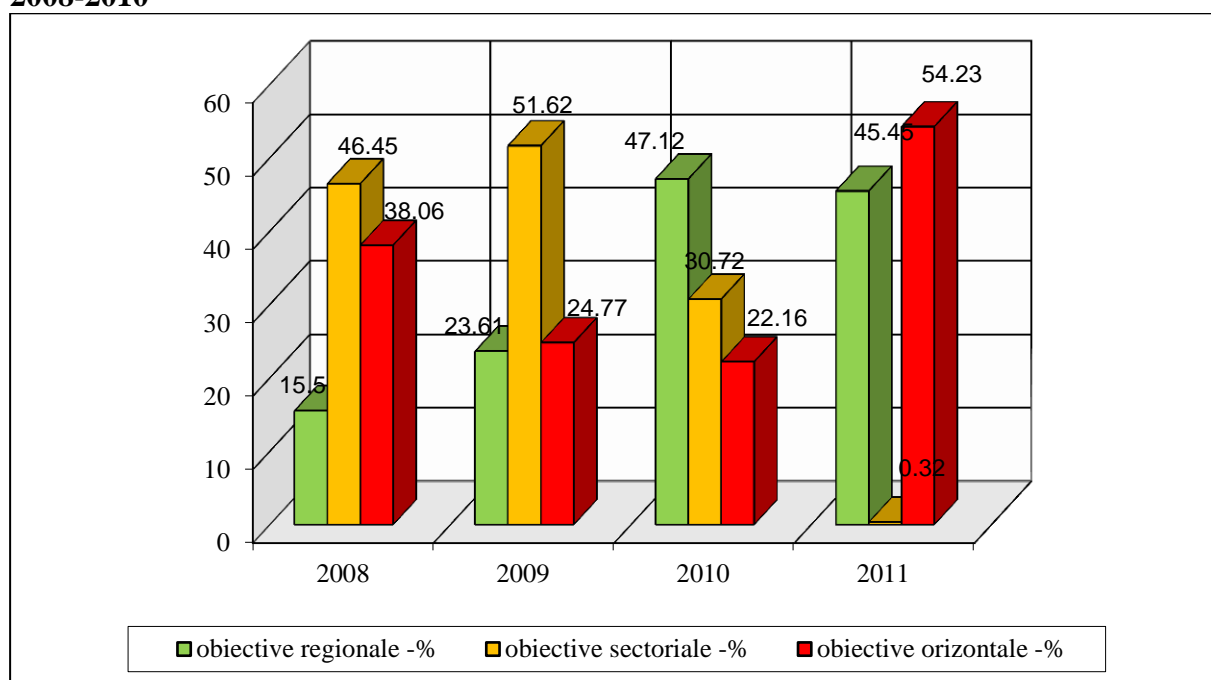
* ponderea fiecărui domeniu beneficiar în total ajutor de stat național exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoare de minimis și ajutor de stat acordat în baza Cadrului Temporar (prețuri curente).

Din punct de vedere al **instrumentelor de acordare** în anul 2011 s-a menținut nivelul ridicat al ponderii ajutoarelor de stat de natura „cheltuielilor bugetare” în total ajutor de stat național, în defavoarea ajutoarelor de stat de natura „renunțarilor la venituri” din partea statului; astfel în perioada 2009-2011 ponderea cheltuielilor bugetare s-a menținut în jurul pragului de 98% față de 94,36% cât era în anul 2008, în total ajutor de stat național.

Furnizorii de ajutor de stat au înțeles faptul că ajutoarele de stat de natura renunțarilor la venituri sunt mult mai puțin transparente decât sumele acordate în mod direct beneficiarilor de ajutor de stat și mult mai dăunătoare unui mediu concurențial normal.

În ceea ce privește **analiza pe obiective** a ajutoarelor de stat acordate în România în perioada 2009-2011, se constată că ponderea cea mai mare în totalul ajutorului de stat național (mai puțin agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG-urile și ajutoarele de minimis) o dețin ajutoarele de stat cu obiective orizontale împreună cu cele pentru dezvoltare regională.

Ajutorul de stat național în funcție de obiectivul principal al acordării, în perioada 2008-2010*

* ponderea fiecărui obiectiv principal de acordare în total ajutor de stat național exceptând agricultura, pescuitul, transporturile, SIEG, ajutoarele de minimis și ajutoarele de stat acordate în baza Cadrului Temporal (prețuri curente)

Din analiza detaliată a fiecărui obiectiv în parte, s-au desprins următoarele aspecte:

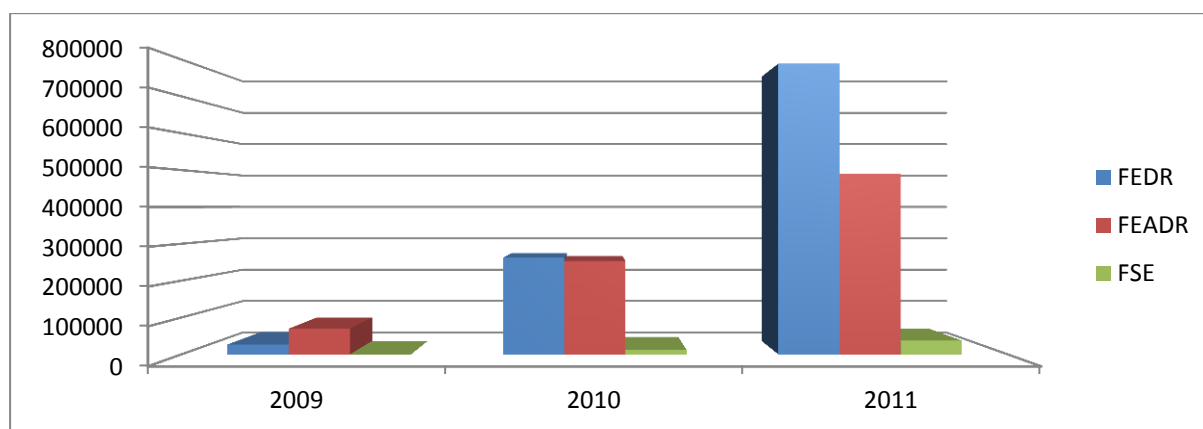
- ponderea ajutoarelor de stat acordate pentru obiectivele sectoriale a scăzut semnificativ în anul 2011, ajungând la numai 0,32% din totalul ajutoarelor de stat acordate, față de 51,62% cât reprezentau în anul 2009, situație determinată de neacordarea de ajutoare industriei cărbunelui;
- în anul 2011, s-a menținut un nivel ridicat al ponderii ajutoarelor de stat având ca obiectiv principal dezvoltarea regională, în ajutorul de stat național, de peste 45%, nivel datorat, în principal, de promovarea de către autoritățile române a unui număr mare de scheme de ajutor de stat notificate sau exceptate de la obligația notificării către Comisia Europeană;

- Comisia Europeană încurajează statele membre să promoveze ajutoare de stat acordate pe obiective orizontale, fiind considerate mai puțin dăunătoare mediului concurențial; în anii 2009 și 2010 aceste ajutoare de stat au avut o pondere scăzută în total ajutor de stat național, de numai 24,77% și respectiv 22,16%, față de 38,06% în anul 2008; anul 2011 înregistrează însă o creștere spectaculoasă a acestor ajutoare, ajungând la 54,23% datorată, în special, ajutoarelor pentru protecția mediului.

Ajutoarele de stat acordate întreprinderilor ce realizează **servicii de interes economic general** cuprind în cea mai mare parte ajutoarele de stat acordate atât de la bugetul de stat cât și din bugetele locale pentru compensarea serviciului de producere, transport, distribuție și furnizare a energiei termice în sistem centralizat către populație. În perioada 2009-2011 aceste ajutoare de stat au valori totale anuale ce se situează în jurul unei valori medii de 1.400.000 mii lei.

În ceea ce privește **fondurile comunitare**, acestea au fost accesate prin intermediul schemelor de ajutor de stat și a celor de minimis începând cu anul 2009. În cadrul programelor operaționale sectoriale, s-au acordat ajutoare de stat sub forma granturilor provenite atât de la bugetul de stat cât și din fondurile comunitare, respectiv din Fondul European pentru Dezvoltare Regională (FEDR), Fondul Social European (FSE) și Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR).

Situația ajutoarelor de stat provenite din fonduri comunitare este redată în graficul de mai jos.

Valoarea ajutoarelor de stat provenite din fonduri comunitare în anul 2011 a fost de 1.317 mil. lei, față de anul 2009 când s-au acordat numai 96 mil. lei, înregistrându-se astfel o creștere de peste 10 ori; cele mai importante valori s-au înregistrat în cadrul schemelor de ajutor exceptate de la notificare. Dacă în anul 2009 ajutoarele de stat din surse comunitare au fost direcționate mai mult către IMM-uri în anul 2011 sursele comunitare s-au acordat în special pentru dezvoltare regională dar și ca ajutoare de minimis.

În ceea ce privește **sectorul transporturilor**, în perioada 2009-2011 ajutorul de stat acordat a înregistrat o tendință de ușoară creștere, de la 2.376.400 mii lei în anul 2009 la 2.789.798 mii lei în anul 2011. Din distribuția pe subramuri a ajutoarelor de stat a rezultat că, în continuare, ajutorul de stat acordat "transportului feroviar" beneficiază de valori ce depășesc 50% din ajutorul total acordat acestui sector.

În agricultură, se remarcă la nivelul anului 2010 o scădere abruptă a valorii ajutorului de stat acordat acestui sector, până la 386.473 mii lei de la 2.518.246 mii lei cât se înregistra în anul 2009, scădere motivată nu numai de criza economică globală ce a afectat și România dar și de faptul că la 31 decembrie 2009 a încetat acordarea către fermieri a ajutoarelor de stat de natură fiscală. Anul 2011 înregistrează o ușoară creștere, ajutorul de stat ajungând la 1.095.620 mii lei urmare sprijinului acordat sectorului zootehnic.

Creșterea nivelului **ajutoarelor de minimis** înregistrată în anul 2011 (de peste 3 ori față de anul 2009) se explică prin numărul ridicat al schemelor de minimis promovate de furnizorii de la nivel central și local, față de perioada anterioară 2007-2009. Autoritățile publice au înțeles importanța acestui tip de ajutor și au realizat impactul major pe care îl au aceste ajutoare asupra întreprinderilor mici și mijlocii, fără a distorsiona concurența.

De altfel, cea mai mare parte a ajutoarelor acordate pentru IMM-uri, în perioada 2009-2011, a fost acordată sub forma ajutoarelor de minimis, ajutoare mult mai permissive și mai ușor de acordat de către furnizorii de ajutor de stat.

Măsurile temporare prevăzute în cadrul comunitar de sprijinire a accesului la finanțare, în contextul crizei economico-financiare au urmărit două obiective. În primul rând s-a urmărit deblocarea activității de creditare bancară către societăți și prin aceasta, garantarea continuității accesului acestora la finanțare iar al doilea obiectiv a fost încurajarea societăților să continue să investească în viitor, într-o economie cu o creștere durabilă.

Până în prezent, România a beneficiat de autorizarea din partea Comisiei Europene a 4 măsuri de ajutor de stat, inițiate în baza cadrului comunitar temporar, din care una este pentru sectorul agricol. Dacă în anul 2010 s-au dat ajutoare de stat numai în baza a două dintre măsuri (schema de ajutor de stat constând în garanții la credite pentru investiții precum și ajutorul individual pentru S.C. Ford România S.A.), în anul 2011 nu s-a mai acordat nici un ajutor de stat din cele inițiate în baza cadrului temporar de criză. Spre deosebire de majoritatea statelor membre, în România sectorul bancar nu a beneficiat de ajutoare de stat.